

Szombat, oct. 3.

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések; névmagyarosítás; budapesti napló; saját szerű levél, literatúrui újdonság, nemzeti játékszini előadások; 's a' t.; Pestmegye utóbbi közgyűlési határozata; pesti gyermekovo-intézeti próbatét; pótlékkadatok a' gömörmezei közgyűlésről; Esztergammegye új tisztkara; adakozások Kőlesey emlékére; sárospataki iskolai ünnepély; sárosmezei közgyűlés; erdélyi hírek; 's a' t.) Amerika. Anglia (a' négyes szövetség pontjai; 's a' t.) Franciaország (első páriszéki határozat a' boulognei merény ügyében; elegy; 's a' t.) Törökország (M. Ali ajánlata csak fogás; 's a' t.) Németország. Cserkeszöld. Gabonaár. Pénzkelet. Dunavizallás. —

Magyarország és Erdély.

Ó cs. 's ap. kir. fels. közelebbi határozatánál fogva megengedni méltóztatott: hogy *Kász Mihály*, Ferencz, Antal, József és György testvérek vezeték nevüket „*Kecskedy*“ névre változtathassák.

Ó cs. 's apost. kir. fels. a' haditanács elnökéhez intézett legk. sajátkezű iratában Albrecht es. kir. fhg ezredest, Károly es. kir. fhg elsőszülött fiát vezérőrnagygyá 's dandárnokká nevezni; Nagy Ferencz, Reuss-Kösztricz' huszárezredbeli százados kapitányt, nemeslevéllel megajándékozni; és f. e. sept. Skai legf. határozatánál fogva Eötvös József kir. ügyigazgatósági fiskálist kir. tanácsossá, és a' kir. ügyek aligazgatójává nevezni; Takács Antal marmarosi kam. igazgatósági ülnököt 's Szalaházy József ugyanottani szállító-főbiztost, valamint Wrbna Ferencz kosztainczai kir. harminczadost pedig (egész fizetése megtartásával), nyugalmazni méltóztatott. —

Ó cs. 's ap. kir. fels. erd. kincstárnoki fogalmazó gyakornok Szeben Pált dícséretes tulajdonai, 's szorgalmas maga alkalmazása tekintetéből f. e. august. 1 Sán költ határozatánál fogva számfelüti fogalmazóvá nevezni méltóztatott.

Budapesti napló: E' napokban levél érkezék e' lapok szerkesztő hivatalához, mit részint különössége miatt, részint derék írójának megnyugtására ezennel közlünk: „Jövő fél évben is olvasója kívánván lenni az Ön lapjának, ide zárok tíz pgő forintot, azon kéréssel szíveskedjék Ön abból négy for. lapjainak jövő félelvi folyamáért megtartani; a' többi hat pgő forintot pedig tetszése 's meggyőződése szerint valamely hazafiai tett előmozdítására átadni, nevemet szorosán elhallgatván.“ Széplelkű hazánkfia e' kívánatát örömmel siettünk teljesíteni és a' hat pgő forintot legjobb meggyőződésünk szerint hazánk egyik dícsőült bajnoka, Kőlesey, emlékére adtuk. — E' napokban jelent meg: „Magyar nyelvtudomány kérdések és feleletekben. nagyobb tanulók számára hangmértékkel (Prosodia.) Irta Stancsics Mihál. Ára a' 7ívnyi n. Sdrétű munkának 30 kr. pgőben. Előszavában leginkább iskolakönyvül ajánlja munkáját a' szerző, 's valóban esodálatos, hogy még eddig magyar könyv nem foglala el azon ugynevezett „Epitome“ helyét, mellyből hat évig tanul a' növendékség, a' nélkül, hogy legkisebb hasznát venne 's vehetné fejtörésinek, holott czélszerűbb nyelvtudományi könyvből egy év alatt is magáévá tehetné nemzeti nyelvünket! Vannak példák, hogy ezen keserves „Epitome“ , melly sarkából kifordítja nyelvünket, még a' született magyar ifjak közül is sokat Bük osztályba ejtett, mivel érthetlenség miatt csupán az boldogulhat belőle, ki szajkó gyanánt megtanulja azt, és hiba nélkül elmondja, hogy aztán tüstint ismét nyom nélkül elfeledhesse! — Mult naplónkban említett szózata Vachot Imrénnek a' pesti színház ügyében már sept. 24ikén egészen ki volt szedve, 's megjelenése 26ikára okvetlenül megígérve: a' könnynyomó intézet rendetlen hanyagsága miatt azonban még csak egy két nap mulva fog a' közönség kezeibe juthatni. S aztán még is vannak könnynyomóink közt, kik panaszkodnak, hogy írónk nagyobb része a' budai kir. tud. egyetem intézetében nyomatja munkáit, pedig ezen egy esetből is látható, hogy nem az írók okai, ha a' távolabbság daczára is inkább oda sietnek, hol sokkal szebb és sokkal pontosb 's gyorsabb szolgálatra találnak ugyanazon, sőt jobbadán még csekélyebb díjért. — Nemzeti színpadunkon september 25ikén „Monaldeschi“; 26ikán „Fidelio“; 27kén „Garabonczás diák“ adaték: 28ikán bérszűnettel Rígás és Abdallah beduinok jutalmaul „Leégett ház“ és a' jutalmazottak mutatóványi; 29ikén „Angelo“; 30ikán „Az ikrek“; oct. 1sején „Peleskei notárius“; Lendvay köztetszéssel folytatja vendéjgátéit, és aránylag mindenkor szép számú hallgatóság előtt, világos bizonyítványul, hogy jó és kedvelt színműveket jó színészek által jól előadva csakugyan szívesen látogat meg a' józanabb, műveltebb 's gondolkodni tudó közönség, melly nem hagyja szép izlését divatszzerű napi fufangosságok által elesábittatni 's megrontatni.

Az augsburgi All. Zeit. köv. ír hazánkrul: „A' veszteglés után, melly az országgyűlés megszűntével elterjedt Magyarországon, ismét élénkebb élet kezd mutatkozni a' megyei gyűléseken, és főleg az újonnan felállított könyvvizsgálói biztosság lett heves vitatkozás tárgya, melly a' jövő országgyűlésre igen hihetőleg mint sérelem terjesztetik föl; bár az ezelőtti censura, egyes tisztviselők kezében levén nyomasztóbb volt, mint a' mostani, mellyet felvilágosult és értelmes emberek gyakorolnak. Ezenkívül a' vegyes házasság dolga ad okot keserves panaszra, mivel azt némely kath. papok nem akarják megáldani. Pestmegye Rendei azért elhatározták: hogy minden pap, ki a' vegyes házasságot nem akarná megáldani, annyiszor a' mennyiszor 600 fra büntetessék. Mint tudva van, az illy megyei határozatok semmi törvényes erővel nem bírnak, és csak azért érdemelnek figyelmet, mivel az ország érzelmét fejezik ki, és a' következő országgyűlésen indítványul használtatnak.“ — A' levelező azon állítására, hogy a' megyei határozatok semmi törvényes erővel nem bírnak, meg kell jegyeznünk, hogy a' megye mindazon határozata, melly törvényen alapszik, törvényes és kötelező erővel bír. Pestmegye

azon határozata, miszerint a' vegyes házasságot megáldani nem akaró papok annyiszor a' mennyiszor 600 fra büntetessenek, az 1647: 14. tezikken alapszik, és így általános kötelező erővel bír. —

Pest leopoldvárosi kisdudovó intézet. Tapasztaláson gyökerezett alapmondás tartja: nevelés teszi az embert. Mint felel meg az említett intézet ezen törvényül tűzött mondatnak, tanúsíthatja a' próbatéten jelen volt fényes uri hallgatóság. A' próbatéttel megnyitá egy öt éves lyánka a' közönséghez tartott magyar beszéde. Szerény bátorsága, kecses tartása és szabályos szavalása a' gyülekezet figyelmét méltán elgíté ki. Ezt fölvták a' többi gyermekek, hol szavalva, hol kihallgatva, 's szabatos feleleteikkel meglepék a' kérdezőket. Mindkét nemű gyermekek 2—6 évkornak, a' hasznos tudományok alapismereteiben otthonosak, 's a' hitvallást, fejszámolást, természettant 's a' földiratot várakozást-felülmulólóg tudják, 's mindezt játszva, énekelve, 's testgyakorolva tanulják, 's nincs tárgy, mellynek ők hasznát, mire fordíthatását 's célját fürge könnyűséggel elbeszélni ne tudnák, mert a' tanulmányi tárgyak, gyöngye korukhoz alkalmaztatva választatnak meg. a' közönséges életre vonatkoznak, elmét nem fárasztók, hanem szívnevelítők, 's kellemes vegyületek miatt, az ugys tudvágyas gyermekek figyelmét ébresztők, és így gyönyörködtetve oktattatván a' tanítás iránt fogékonyak, mihez tanítójuk Bänker György segéd-hitvesestül remekül ért, lélektanilag ismervén a' gyermekek természetét: 's ez azon rugótoll, mellynél fogva ö olly szép értelmi fejlődést képes a' növendékekben előidézni. Oktatásmódja egyszerű 's még is nagy jelentőségű. Bänasmódja, szelid, illedelmes 's vonzó; ö kis tanítványában barátját tiszteli, 's beható példájára apró növendékei ugyan ugy viseltetnek egymás iránt. Jertek ide, magzatitok czélszerű neveltetéséről gondos szülők, 's győződjetek meg tinnagatok! Megismerni kötelesség, Bäckert ezen intézet körül szellemileg igen érdemes, főképp pedig annak, 11 év óta fáradszatlanul buzgótt kormányzója, Simunchich Ignác leopoldvárosi lelkész, ki ezen üdvös menedékek folyamában maradhatásáról atyailag gondoskodva, minden évben magáéból tetemes öszveget toldott, 's most újra a' mint 4 évi számadásából kitünik, a' szükségesek fődözésére kellő költségül 210 pengő fót előlegezni szíveskedék. (Külkey.)

Bécs, sept. 21. Tegnap trieszti kereskedői levelek által itt azon hír terjedt el, miszerint M. Ali a' londoni szerződést elfogadta. Ezt sokan elhitték, és a' pénzkelet rendkívül magasra emelkedett, 's a' bankrészevény 1650rul 1770re szökött. Ezen hír pedig annyival kevésbbé volt hihető, mivel hivatalosan legkevésbbé sem volt jelentve. Annal feszültebben vártuk a' mai postát, és az említett hír sem hivatalos, sem más uton nem valósult, sőt inkább az egész alaptalan. —

© Rimaszombat, őszelő 28. A' gömöri. őszelő 21től 26káiig többnyire délelőtt 's délután tartott közgyűlés eredményei közül, még következők bírhatnak a' Jelenkor olvasói előtt érdekekkel: A' fuvarosokról hozott t. cz. következőben, fuvaroskönyvecskék nyomtatása határozatván el, illyeket az illető fuvarosok a' szolgabiráktól fognak kaphatni. Előrelátván a' RR. hogy a' mezei rendőrségről alkotott törvény, haszlagorúan nem véteik foganatba, ezéltől jótékony siker nélkül marad, valamint azt is, hogy a' törvénykezési, rendészeti, 's a' t. 's a' t. ügyekkel elhalmozott szolgabiráktól, e' törvénynek szigorú 's a' mi itt fődolog, rögtöni végrehajtását a' dolgok mostani állásában várni, sőt kívánni sem lehet; hogy e' bajon most legalább némileg segíthessenek, a' rendszerinti eskütteknek a' közigazgatásban eddiginél nagyobb hatáskört határozat kimutatni, 's e' részben czélirányos terv készítésére biztosság küldeték ki, egyszersmind a' felső járásban a' szolgabírák száma egygyel szaporíttatni rendeltetvén. Mint több megyében, ugy itt is figyelmet gerjesztett a' törvények késő megérkezése, 's ez iránt óvás tétetvén, a' legközelebbi országgyűlési követeknek utasításul fog adni, hogy a' törvényeknek az országgyűlés berekesztése után 6 hét alatt megérkezését eszközöljék. S minthogy a' hiteleseknek lenni kellő, ö felsége aláírásával ellátott törvényekben, több tollal tett javítás szemlélhető, a' nélkül, hogy ezen javítások valaki által megismertetvén hitelesítették volna, ö cs. kir. apost. felsége ez iránt, 's hogy jövendőben a' törvények hibátlan nyomtatására nagyobb figyelem fordíttassék, felírásilag meg fog kéretni. A' fölállítandó váltószékekhez bírákúl e' megye RR. Rakovszky József tb. és Mumhart János hadi főpénztárnok urakat fogják ajánlani. A' nmlgú helytartóság által, több megyebeli személy, a' kath. vallásban 6 heti oktatást végezt az illető lelkészekhez állíttatni rendeltetvén: miután annak megtudására: vajjon az átmenetel nem vakmerőn (temere) történik e' a' 6 heti oktatást a' lefolyt országgyűlésen mind a' két tábla czéliránytalan módnak nyilatkoztatta, 's ezen országgyűlési végzeményre (conclusum diaetale) ö felségének k. válasza csak az idő rövidsége miatt nem érkezhett meg: 's ezen esztekben az átmenetel annyival kevésbbé mondhatatik vakmerőnek, mert az illetők már több év óta szakadatlanul és állhatatosan nyilatkoztatták szándékukat, ö cs. k. ap. fels. k. válaszában, 's a' kérdéses személyek részére a' 6 heti oktatás nélkül átmehtési engedelmek kiadására, alázatos felírásban fog megkéretni.

Az áldozatairól hazaszerte ismeretes Butler gr. a Ludovicae academiára tett alapítványának, addig is, míg azon katonai intézet megnyitánék, stipendiumkénti használatát elrendelvén: miután az alapítvány értelmében, ezen ns megye is bír a katonai intézetbe egy ifjut kinevezhetési joggal, — addig míg azon intézet megnyitánék, a stipendiumban részesülhetés végett 5 ifjut nevezett. Nagy reményünk van utaink tökéletes rendszeresítése felől, miután e' czézből mélt. főispánhelyettesünk (ki az utak rendszeresítésére megbízott küldöttség elnöke) megyénk több részét megjárta, s nemesak mi tudjuk, de hazaszerte tudva van, hogy annak, mihez ő méltósága járul, létesítése bizonyos. Még egyet. Nem a gyűlésben ugyan, de azok közt, kik a gyűlésre gyülekeztek össze, szóba jövé a törvények eredeti textusa, bár általános örömmel ismertették meg a mostani törvényeknek stylistikai s helyesírási hibátlanságra elsőbbsége laz 18^{32/36} kiak felett: még is több felől hallatszott azon óhajítás: vajha a correctura olly férfúra bizatnék, ki képes lenne, a több jeles által szerkesztett törv. czikkelyeknek stylistikai egyformaságot s kerekdedséget adni, s minden a grammatika és helyesírás elleni hibákat kijavítani, hogy miután nemzeti nyelvünk diplomatikai polczát elfoglalta, törvényeink nyelv tekintetében is a legszigorubb igényt is kielégítsék. Helyes é az óhajítás vagy nem? itéljen Ön, s ahhoz értő olvasóji. —

K e v e r m e s. sept. 23ikán: „Sietek e' lapok olvasóit azon örvendetes hírrel meglepni, miszerint Lonovics József, csanádi megyés püspök, legközelebb azon rendelést hozá, hogy a' most beállandó iskoláévben a' csanádi növendékpapságnak a' „Theologia Pastoralis“ egyedül magyar nyelven taníttassék, M. J.

E s z t e r g a m, Megyénk tisztújítása sept. 29kén őhgsége örökös főispánunk elnöksége alatt szerencsésen véghez ment. Ugyanis szeptember 28kán tartatott Uzsovics János főispánhelyettes előlülése alatt közgyűlés, mellynek alkalmával a' nemesi jegyzék hitelesítettvén, H e y a Imre es. kir. tanácsos és első alispán maga és tisztársai nevében tisztességéről lekötözött, s a' közösen tisztelt első alispán ezuttal a' majd negyven évig igen jelesül viselt megyei hivatal-pályáról közfájdalomra végkép lelépett, a' mikor a' KK. és RR. hálája melegen ömlött szét a' fáradságtól hazafi érdemeiért. Megyénknek hálája azon kívánattal végeztetett jegyzőkönyvbe iktatandónak, hogy a' közjót gyűléseinkben ezután is bölcs tanácsával elősegíteni méltóztassék. — A' tisztválasztás napja megvirradván, nemzeti zászlók, és zene-hangok által örömmel duzzadt keblekkel vonult a' nemesség a' megyeházi udvarba tisztválasztási szép jogát gyakorlandó. Reggeli 8 órakor a' KK. sz. egyházban mindegyütt esdeklették a' sz. lélek malasztját, miután fényes küldöttség járult főispánunkért, ki is azonnal körünkben mosolygó kedvvel megjelenni, s az udvarban föllállított díszes páholyban elnöki széket foglalni méltóztatott. Örömmel üdvözlé primás őhgsége a' szép rendben pezsgő nemesi közönséget: ám de a' KK. és RRnek is igen nagy öröm-kitörésre nyújtja alkalmat ezen ünnep, mellyben újra főnragyogott főispánunk hazafisága, igazságszeretete és atyai kegyessége. Nyomban következett a' tisztválasztás illy rendben: első alispánnak közös akarattal Bozzay János kiáltatott ki, második alispánna titkos szavazás útján nevezetes többséggel ifj. Andrassy Mihály választatott: főjegyzővé közkívánságra Huszár Zsigmondot méltóztatott a' hprimás kinevezni, aljegyzőkké pedig: Palkovics Károlyt, és Somogyi Flóriánt, tiszteletbeli aljegyzőkké: B. Luzsénszky Mihályt, Markovics Lászl., Hamar Pált; főügyészszé Reviczky Pál, alügyészszé Nedeckzy Kár. kiáltatott ki, tiszteletbeli ügyészszé Paczolay Elek nevezettvén. Levéltárnok Bóbits Antal. Hadi főadószedő: Fabrinyi István, házi főadószedővé pedig Kamocsay László, számvérové Visnyey Mátý, mindköz szóval. Katonai biztos Rimmely Ferencz, főorvos Kamenszky István. — Esztergomi-járásbeli főszolgabíróvá újra egyes szívvél s hanggal Reviczky Károly kiáltatott: alszolgabíróvá Matyasovszky Lajos, úti biztos s alszolgabíróvá Miskey Miklós, eskütteké: Koltay Zsigmond, Huszár Imre. Párkányi járásban főbíróvá titkos szavazattal Varga Benedek választatott: alszolgabíróvá: Luby József, főbírói ranggal, tiszteletbeli alszolgabíróvá Keller Károly, eskütteké Biró Kár. és Matyasovszky Sándor lettek, tiszteletbeli eskütteké pedig Varga Bonaventura, és Pató Pál nevezettek. Délutáni 4 órára vége lön tisztújításunknak, a' mikor több szónoklat után a' hprimás sz. egyházba vezeté a' KKat, hálafelhássaikat a' szerencsés választásért égben nyújtandókat. Délben őhgségénél, valamit több helytt a' magyar vendégszeretet asztalokhoz füzé a' nemességet. Este tanczvizgalom vetett végett az egésznek. 30kán pedig a' közgyűlés befejeztetett. —

P. L a d á n y tüzvész által károsult lakosi az emberszeretet meleg részvétit újra szerencsések valának érezni. Sz. k. Debreczen város nyanyis f. h. 21én ezer vftot küldött az inség enyhítésére. E' sommából 210 ft. 41 kr. néhány széplelkü mükedvelő hölgy által némelly kerületi táblai jegyző s egy ref. főiskolabeli növendék közre munkálása mellett f. h. 2kán adott hangverseny jövedelme: a' többi pedig a' példás keresztény lakosok szeretetének jótékony gyümölese. Egy férfit említ itt a' háladátság, kit a' tudós világ ismer, kihez hálás tanítványi bizodalmas tisztelettel ragaszkodnak: egy szerény emberbarátot, ki erényt magáért és magában becsül, s a' főnnevezett segélygyűjtésében ismeretes buzgalma szerint fáradozott, s cz. V e c s e y József prof. Az inség fiai hálát rebegnek jóltévőikhez!

(Adakozások KÖLCSEY emlékére. VI. Közlés.) Szemere György úrnál Ungban: Kölcsei Kende László 5 ft, Thuránszky István 1 ft, Bölcsei Buday Vince 1 ft, Pálóczy id. Horváth Gábor 1 ft, Thuránszky Kálmán 1 ft, b. Ghilányi Sándor 1 ft, ifj. Pálóczy Horváth Gábor 1 ft, Villei Pribék Mikl. 1 ft, Korláth György 1 ft, Teleki Balogh Vince 1 ft, Szathmári Király Pál 1 ft, Butkai Viczmány Agoston 1 ft, Thuriki Thuránszky Farkas 1 ft, Berzeviczy Flórián

1 ft, Szőke Zsigmond 1 ft, Novajkay Sámuel 20 kr, Nyeveczky József 1 ft, a' gyűjtő maga 10 ft. — Összesen 30 ft. 20 kr. peng. Markovics József úrnál: Fest János 30 kr, Orbok János 10 kr, Szívós Miklós 30 kr, Georgievics 20 kr, Hoffmann 20 kr, Pestyén Tódor 1 ft, Kiss András 1 ft, Ungváry János 1 ft, Csiki Mihály 2 ft, Fechtig Károly 2 ft, Kovács Ferencz 10 kr, Millenkovics Sztóján 1 ft, Kiss Ferencz 20 kr, Hosszú Illés 20 kr, Frunner Zsigmond 1 ft, Moya Antal 20 kr, a' gyűjtő maga 2 ft. — Összesen 14 ft. pengőben. Báró Vécsey Pál úrnál Zemplében: Musinszky Ignác 1 ft, Nádaskay Mihály 1 ft, a' gyűjtő maga 10 ft. — Összesen 12 ft. peng. Bajza Józsefnél: Török Gábor 2 ft, Kiss Károly 3 ft. — Összesen 5 ft. pengőb. E' VI. közlési összeg 61 ft. 20 kr. pengőben. Sept. 14. 1840. Bajza József m. k. a' Kölcsey-eml. társ. jegyzője.

M. V á s á r h e l y, sept. 21. Időjárásunk több nap óta olly kedvező, minél jobbat nem kívánhatni. A' nap júliusilag forró sugárai, szőlőhegyeinkre nézve kihalt reményinket újra föleleveníték. Találhatni tökéletes ért gerezdeket is, mi ez előtt csak egy héttel lehetlen volt. Töröküzaink egész határunkon leszedhetők, és különösen a' Marosmellékiek igen szépek. S midőn szőna egész székünkben majd semmi nem volt, e' hiányt a' kedvező időjárás alatt dúsán nőtt sarju szinte elégtőleg pótolta ki. Őszi búzavetésink szorgalmash gazdáink által nem csak mind elvéték, de már több helyeken ünnepi zöld palástban mosolygnak. Azon öngyilkosnak, kiről lapjaink emlékeztek, az elmúlt héten neje is megétezte magát; s mint beszélt épen azon egérkövel, melly férjétől maradt hátra. A' napokban egy sütt legény, ki csak imént vándorla közénk, fürdés közben a' Maros hulláminak lett áldozatja, s teste két nap mulva találtatott meg. Mult éjszaka 11 óra körül a' ref. collegium 3dik emeleté folyósója ablakivéből egy 14 éves gyermek, ki, tanítóitól észre nem vétetve, oda fekütt ki, a' mély földre bukott alá. Egyik lába és karja tört el, s ő az iskolai felügyelőség szorgalmas gondoskodása következtében orvosi segéd jövéneközbe—még é!

C s i k s z é k b ő l Tusnádról jött hiteles újabb tudósítás szerint, szoros vizsgálatkövetkeztében világosságra jött, hogy azon ember, kinek holttestén pestis jeleit lenni vélték, hanem rothasztó láz (typhus)következtében halt meg. Közelebbi lapjainkban közlött elővigyázati rendszabályok most is pontosan fentartatnak, csakugyan semmi felelemre nit. ca. ok, s a' hír szárnyain nagyívtajáró ijesztő adatok alaptalanok.

S á r o s p a t a k, őszhő 20ikán. F. hó 13ikán ünnepélyesen üllé meg ez iskolai év kezdetén a' sárospataki iskolai ifjúság, több oktató jelenlétében, a' szentlélek segítségül hívását, midőn az éneklés végeztével a' főiskola papja Zsarnay Lajos buzgó fohásának, mint jó illat füstölgésének, az ezek hatalmas urához boesátása után, Ieczkeül Jel. 3: 1—6 vevén föl, erő- és tartalomdus beszédében, ékes szónoklattal, s az ifjúságra nagy hatással fejtegeté: „mi által int jelenkorunk kettőzött szorgalomra s vigyázatra tudományos pályánkon.“ — Egyébiránt az iskola népessége ez idén következőleg áll: az akadémiai pályán van 480, a' gymnasialis osztályokban 362, a' grammatikai osztályokban 433, az elemiekben 61, összesen 1336 tanuló.

E p e r j e s, szeptemb. 26kán. Mult aug. 17dike tüzetvén ki Sárosmegyében közgyűlési határnapul, e' gyűlés nevezetes tárgyai következők: 1ször Mérki Piller László és Pulszky Ferencz országgyűlési követek benyujtván követi pályájokról szóló jelentéseket, s a' RRek bizalmát ékes ajakkal megköszönvén, mindkettőnek tomboló örömradozással kísért őszinte hála szavaztatott. 2ször Az elnök alispán indítványa következtében végzessé lön: hogy ő es. kir. felségének az országgyűlés szerencsés kimeneteleért, ezt eszközlött, s közlekesüléssel fogadott megnyugtataésért, és az üdves eredményül hozott, s a' közvélemény egyhangu méltánylatával magasztalt új czikkékért e' megye RRdei részéről is hódolat és köszönet nyilványítottassék. 3ször Olvastatott Eötvös Ignác b. főispán levele, mellyben Piller László eddigi főjegyző a' Kapy István lemondása által megürült másodalispáni. H e d r y Erneszt volt első aljegyző főjegyzői, Sározy Lajos Gyula eddigi másodaljegyző első aljegyzői, (legújabbban pedig Hodosy Ambrus tiszt. aljegyző az eként üresen maradt másodaljegyzői) hivatalra, kinevezettek: minek örvendetes tudomásul lett vétele után a' felolvasott és kihirdetett új törvényezikkek következtében több rendű határozat hozatott jelesül: 4ször: A' második t. czikkben megajánlott katonaujczok állítása tárgyában, addig is, míg az illető ujcok száma és állítása idejéről fens. helyen rendelés tétetnék, a' katonáskodás alá tartozó keresztény, mint zsidó megyebeli lakosok számának pontos összeírása végett választmány rendeltetett. 5ször A' mezei szolgabírákról szóló 9dik t. cz. 3dik szakában kívánt szükségnek alaposága e' megyére nézve is világos lévén, az eddigi alszolgabírák száma a' hat járás szerint hattal megtoldatni, s ennek kieszközlése érdekében a' n. m. m. k. helytartó-tanács felírás útján megkéretni határozatott. 6ször Az urbéri telkek zsidók általi benépesítését e' megye Rendei jövedőben megnem engedendik, azonban a' törvényeknek visszaható erőt tulajdonítani nem lehetvén, azok, kik illyes telkeket jelenleg már bírnak, telkeik használatában továbbra is meghagyatnak.

A' Jelenkor 1840dik évi sept. 23dik 77dik számában „(Tótosodás hazánkban)“ czimű czikk áll, mellyre, mennyiben az Szeberinyi Ján. superintendenst illeti, hivatalosan felelni, kötelességemmé téteték. A' czikkben kettő mondatik, mi a' superint. érdekelheti t. i. hogy e' helybeli lelkésznek szláv ajku üdvözléte és szónoklata után, a' községhez szláv nyelven intézett oktató beszédet, és hogy ez oktatóbeszéd olly néphez intéztetett, mellynek vénei jól, ifjabbjai pedig „talán“ jobban értnek s beszélnek Magyar mint Szláv nyelven. Mi az elsőt illeti, tökéletesen igaz, de a' superintendens illőnek is tartá és kötelességének is, olly gyülekezetben, hol tótul üdvözöltetik és tót beszéd tartatik, a' helybeli lelkész által, tótul felelni és tótul szónoklani. Illőnek tartá ezt, mivel azt hiszi, hogy a' convenientia szabályai ezt úgy hozzák magokkal. Kötelességének tartá, mivel az esperességnek határozatát tisztelettel tartozik. T. i. az nem a' superintendenstől függ, vajjon e' vagy ama gyülekezetben milly nyelven tartassanak beszédek az egyházi látogatás alkalmával, hanem egyenesen az illető esperességtől. Már pedig a' pest-megyei főesperes, azon tekintetből mivel Gyónott sokkal ritkábbak a' magyar mint a' tót egyházi beszédek, e' gyülekezetet a' tót vagy nagyobb részint tót gyülekezetek közé sorozá, és így küldé he a' superintendenshez, egy-szersmind meghagyá a' helybeli lelképásztornak hogy a' látogatás alkalmával tót nyelven üdvözölje a' fő pásztor t, és tót nyelven tartsa ünnepi beszédét. Ezeknél fogva tehát a' superintendens semmiképen nem gyanítható hogy „talán“ annyira magyarok a' gyóniak, sőt az ellenkezőt kellett hinnie az előzményeknél fogva, s ezen hiúdelemben s az esperesség határozati iránti tiszteletből csak tótul válaszolhatott az üdvözlésre és intézhetett beszédet a'

néphez. — Mi a másodikat illeti, azt a beküldőnek be kellene bizonyítania, s ha ezt megtenné, ez a superintendens ur ellen nem fogna szólani. Mert ha csakugyan annyira magyar a gyóni gyülekezet mint állítatik, úgy az előjárásnak kötelessége megfordítani a rendet, és a helyett, hogy, mint például jelenleg csak minden negyedik vasárnapon van magyar isteni tisztelet, történjék ez a tót nyelvvel s adassék amannak az elsőség; mert a protestans egyházi szabadságnak egyik lényeges része épen abban áll, hogy minden egyes gyülekezet maga rendelheti el az adaphorákat, s ezekbe csak akkor avatkozhatik az esperesség vagy a superintendencia, ha a változtatások panaszokra adnának okot s ezek hivatalosan jelentetnének föl. Czegléd, Tápio-Szelén, Keeske-méten és sz. Mártonban, hol tisztán magyar gyülekezetek vannak, egyeden tőt szó sem fordult elő, s ha léteznék ezen esperességben olly vegyes gyülekezet, mellyben a magyar elem túlnyomósággal bírna, a superintendens e viszonyt mindenütt méltó tekintetbe vette volna. A superintendens tehát határozottan visszautasítja azon gyülekezet címét is, mellyet a czikk homlokán hordoz s ki nyilatkoztatja, a kornak józan kívánatit mindenütt és mindenkor tisztelni fogja s e kötelességének teljesítésében, lélekismérete szerint járand el. Jutalmul nem kér magasztalásokat, de az alaptalan gyanúsításokat megveti; ha szíve nyugodt, sem fél, sem remél. Székács József.

Amerika.

Egyik ujjorki lap ezen czim alatt „Intés a nőtlen legényekhez.” köv. bűnügyi adatot közöl: „Azon 169 bűnös közül, kik a connecticuti fogházban vannak, 104 mindjég nőtelen; a fenmaradtak közül a bűn elkövetése előtt 11 elveszté nejt, 22 pedig elhagyá. Ebből megtetszik, hogy 169 közül csak 32 követett el gonoszsgot házasságban. — Floridában az indusok egy kis telepet megrohantak, a házakat felgyújtották, a lakosokat lekonzolták; mindössze csak 20 mentheté meg nagy bajjal életét. — Mexico utczáin tíz napig tartott a viadal s omlott a vér, s még most sem bizonyos egészen Urea részire dőlt el a győzdelem vagy a kormányra. Az elégtelenek azon föltét alatt bocsáták szabadon Bustamentet, hogy ideiglenes kormányt állítson, és alkotmány-szerzésre gyűlést hirdessen. — Az egyesült státusok hajócsapatot küldenek a kínai vízre. — Linnville városát (Texasban) a mexicoiak és indusok egyesülten fölperzselték. —

Anglia.

(A négyes szövetség pontjai.) A Mor. Herald legújabb száma a jul. 15iki szerződést kelet lecsöndesítésire egész terjedelmében közli, melly 4 szakaszra oszlik. Az 1ső (mellőzvé a hosszas czimzeteket) így hangzik: 1) Mivel a szultán a britt királyné, ausztriai császár, porosz király és moszka czár, ő felségikkel azon pontokra nézve meg egyezett, mellyek M. Ali sorsát megállapítandják, tehát ő fels. tökéletesen egyértelműleg munkálásra kötelezik magokat, erőködésiket egyesítendvén, hogy M. Alit e határozat elfogadására bírassák, s egyszerűsmind mindegyik hatalom föntartja magának az együttmunkálatot e czélra minden eszközzel, mikről mindegyik rendelkezhetik. 2) Ha az egyiptusi basa a szultán és hatalmak egyértelmű ajánlatit elfogadni vonakodnék, a szerződők kötelezik magokat a szultán kívánatára meghatározott rendszabályokhoz nyulni a kifizetett czél foganatosítására. Mivel időközben szövetségesit a szult. fölhívá velegyesülésre, s az Egyiptus-Szýria közti közlekedésnek tengeren megszüntetésére, s hadiszerek küldetése meggátlására egyik tartományból másikba, tehát a britt királyné és ausztriai császár kötelezik magokat e czélra tüstint illő rendszabályokkal ellátni hajóvezériket a földközi tengeren, egyszerűsmind igérvén a nevezett felségek, miszerint hajóhadaik paranesnoki, rendelkezésök alatti eszközeikhez képest, a szövetség nevében, hatalmukban álló minden pártolásban és segélyben részesítendik a szult. azon alattvalóit, kik urok iránt hű engedelmességet tanúsítandnak. 3) Ha M. Ali, az érintett föltételeket teljesíteni nem akarván, haderejét vízen vagy szárazon Konstantinápoly felé indítaná, úgy a szerződők megegyeznek abban, hogy a szultántól hozzájuk intézett meghívásnak engedve, trónja őtalmazásáról gondoskodnak, egyértelműleg meghatározott közbenjárulással, mellynek czélja leend a Boszpor, Dardanellákat és Konstantinápolyt minden megtámadás ellen biztosítani. Szinte megegyeztek a hatalmak, hogy azon haderő, melly illy merény következtiben a főnebbi megbízatást kapandja, addig fog használatban maradni, meddig jelenlétét a szultán maga kívánandja. Mihelyt a szultán itélendi, hogy annak jelenléte szükséges lenni megszünt, azonnal vissza fog az majd vonatni, és illetőleg a fekete és földközi tengerre térend vissza. 4) Mindenkor világosan értetik, hogy a főnebbi czikkben említett közbenjárás, mellynek czélja a Boszpor s Dardanellákat és Konstantinápolyt ideiglen a szerződők hatalmába helyezni M. Ali megtámadási ellen, csak kivételi rendszabálynak tekintendő, melly esupán a szultán kifejezett kívánatára és egyedül az ő őtalmára foganatosítatik. Azonban megegyeztek a hatalmak, miszerint e rendszabály miatt az ozman birodalom régi törvényei, miknél fogvást hadihajóknak mindenkor tilos volt a Boszporba vagy Dardanellákba vitorlázni, semmi tekintetben esonkálást ne szenvedjenek. És a szultán maga részéről ez oklevélben nyilvánítja, hogy a főnebbi lehető esetet kivévén, ő szilárdul el van határozva: jóvendőben mindenkor szigoron megtartani birodalma e régi törvényének elvét, és békeidőben egy hadihajót sem bocsát a Boszporba vagy Dardanellákba. Más részről a 4 hatalom kötelezi magát a szultán e határozata tisztelésére és a főnebbi elv szerint cselekvésre. 5) E szerződés helybenhagyatván, 2 hónap alatt, vagy még hamarabb Londonban ki fog cseréltetni. Jul. 15én 1840. Pótlékkötés: „1) A szultán igéri M. Alinak maga s közvetlen egyenes ágból származó örököséi számára az egyiptusi basaság kormányzatát; igérvén ezenkül M. Alinak élete fogytaig acerei basa czim alatt, a hasonnevű vár paranesnokságával együtt, Szýria déli része kormányzatát, mellynek határai a ras-el-nachorai foktól a földközi tenger partvidékén, egyenesen Seisaban folyam torkolatáig, Tiberias tó északi határáig terjedvén Jordán jobb partit és a holt-

tenger nyugati partvidékét, onnan egyenes vonalban a vörös tenger felé az akaberi öböl északi csücskéig, és onnan egészen Suezig. Ez ajánlatihoz mindazáltal azon föltétet esatolja a szultán, hogy M. Ali azokat tíz nap alatt fogadja el, mintán azok Alexandriában a szultán küldöttje által tudtára fognak adatni, és hogy M. Ali ugyancz idő alatt azon küldöttnek szükséges paranesokat adjon hadvezérei számára vízen s szárazon, miknél fogva egész Arábiát, a szent városokat, Kandiát, az adanaí kerületet, és a török birodalom mind azon részeit tüstint hagyják el, mellyek az egyiptusi és acerei basaságok főnebbi határleírásában nem fordulnak elő. 2) Ha M. Ali a főnebbi 10 nap alatt e szerződést nem fogadja el, akkor a szultán az acerei basaság kormányzata iránt tett ajánlatát visszavonja; de még megegyezik abban, hogy M. Ali maga és egyenes ágból származó utódai számára az egyiptusi basaság kormányzatát megtarthassa, magától értetvén, hogy csak azon esetben, ha ez ajánlatot a 2ik tíz nap, vagyis a levél fölbontása után összesen 20 nap alatt elfogadja, és vezérei számára paranesot ad ez idő alatt a porta küldöttje kezébe, melly szerint tüstint vízen s szárazon az egyiptusi basaság határai közé lesznek kötelesek visszavonulni. 3) Azon adó, mit M. Ali a szultánnak évenként fizetend, birtok-arány szerint fog meghatározatni, mellyet kormányzata alá kapand, miképt. i. vagy az első vagy 2ik határidőt fogadandja el. 4) E mellett különösen értetik, hogy mind az első mind 2ik határidő elfogadása esetén, M. Ali a határidő eltölte előtt köteles a török hajóhadat legénységével és hadiszereivel együtt azon török hatóságnak átadni, melly annak átvételére meg fog bízati, és az egyesült hajóhadak paranesnoki részéről az átvételnél segítettni fog. A török hajóhad tartásáért, egyiptusi kikötőben veszteglése alatt, M. Ali semmi esetre nem fog követelést tehetni, és kárpótlásul egy fillért sem szabadand lehozni a szultánnak általa fizetendő adómenyiségből. 5) A török birodalom minden szerződése s törvénye épen úgy fog alkalmaztatni a főnebb leirt egyiptusi és acerei basaságokra, mint minden egyéb részére a török birodalomnak; de a szultán megengedi, hogy a főnebb említett adó rendes fizetése esetén M. Ali és örököséi a szultán nevében adót szedjenek a néptől, mint a szultán képviselőji azon tartományokban, miknek kormányzata rájuk bízott. Magától értetvén: hogy M. Ali és örököséi ez adók szedhetése tekintetéből a nevezett tartományok polg. és katonai kormányzata minden költségét viselni tartoznak. 6) Azon tengeri és szárazföldi haderő, mit az egyiptusi és acerei basa tartani fog, a török birodalom haderejének egy részét képezdi, és mindenkor a birodalom szolgálatára tartottnak fog tekintetni. 7) Jelen külön szerződési oklevél olly tökéletes erejű legyen, mintha szórul szóra a mai egyezkedésben foglaltatnék. Helybenhagyatása és kieserlétése egyszerre menjen véghez a nevezettegyezkedésével. Jegyzőkönyv a portajogainak föntartására: „Aláírván a mai szerződést a porta meghatalmazottja, nyilvánítja, miszerint a főnebbi szerződés 4ik czikkében érintett azon régi törvénye a török birodalomnak, mellynél fogva idegen hadihajóknak minden időben tilos a Boszporba vagy Dardanellákba vitorlázni, arra bírja a magas portát, hogy magának, valamint eddig, jogot tartson ön firman-adásra azon könnyű hajóknak hadilobogó alatt, mellyek szokás szerint postaszolgálatra használtatnak a barátai hatalmak követségei részéről. A meghatalmazottak e nyilatkozványt tulajdosul vevék, udvarikkal hivatalosan közlés végett. Titkos jegyzőkönyv: „Ő felségeik meghatalmazottai mai napon, fölhatalmazottságuknál fogva, szerződést kötöttek és irtak alá Kelet lecsöndesítésire. Tekintvén, miképen azon távolság mellett, melly az illető fejdelmek fővárosit egymástól elválasztja, szükségkép bizonyos időnek kell elmulni, mielőtt az érintett szerződés kieserlétése eszközölthetnék, és az oklevélben alapuló rendeletek foganatba hozathatnának; s mivel a nevezett meghatalmazottak mélyen áthatvák azon meggyőződéstől, miszerint a szýriai ügy mostani állapotjában az emberiség érdekei és európai politika komoly megfontolása, mellyek közös aggály tárgyai az aláíró hatalmakra nézve, paranesolag kívánják, hogy a békítés ügyében, mellynek kieszközlésére e szerződés kötteték, minden késkedés lehetőségig kerültessek el, — tehát a nevezett meghatalmazottak megegyeznek fölhatalmazásuk következtiben, hogy a szerződés 11dik czikkében érintett előleges rendszabályok tüstint gyakorlatba vetessenek, a megerősítések kieserlétése előtt, mert ebben az illető udvarok már előleg megegyeztek. Ezenkül megegyeztek a nevezett meghatalmazottak, hogy a szultán M. Alival tüstint közölje azon ajánlatokat, mellyek a főnebbi szerződésben foglaltatvák. Megegyeztek továbbá, hogy Anglia, Ausztria, Poroszország és Russzia consulai a szultán ügyviselőjével közlekedésbe bocsátkozzanak, M. Alinak a főnebb említett közlemény átadása végett, s hogy a nevezett consulok ez ügyviselőt minden kitelhető befolyással gyámolítsák, és M. Alinál mindent elkövessenek, mi által őt a szultán ajánlati elfogadására vélik bírhatni. Az illető hajóvezérek a földközi tengeren paranesot kapandnak, a nevezett consulokkal közlekedésbe bocsátkozásra. — E szerződést különbözőleg itéli meg a sajtó; de abban egyhangulag megegyezik, hogy köztudomásra jutása a kifejlést változtatni vagy siettetni nem fogja. —

Franciaország.

(Első pairszéki határozat a boulognei merény ügyében. Elegy.) Sept. 16kán este a pairszék 134 tagja a boulognei ügyben jogszerűnek nyilvánítván bíraskodását, a törvénykezés megkezdését sept. 2Skára halasztá; a vádlottak nevei imezek: Napoleon Lajos, Montholon gr. tábornok, Jean Baptiste Voisin, Charles Parquin, Bouffet de Montanban, Etienne Laborde, de Métonau, Lombard, Henri Conneau, Persigny, Alfred Dalmbert, Orsal, Desjardins, Mathieu Galvani, Napoleon Ornano, Forestier, Eugen Bataille, Aladenize, Françoise Bure, de Querelles, Flandrin

Vourlat; ez utóbbi kettő még nem került kézre; a többi 33 fogoly szabadon bocsátatni rendelték. A parisi kézművesek mozgalmi élénk vizsgálata Lyonban, hol általában olly túnyomólag uralkodik a harci szellem, hogy a békés polgárok is kezdik bajuszokat növesztetni, és a nemzetőrséget egész kiterjedésben hadilábra sűrűtnek állíttatni. — Azon 33 vádlott, kiket a párisiek minden büntetés alól fölmenté, parancsot kapott Franciaország elhagyására. — Kormányrendelet következtében az illető hatóságok 10 ezer matrózt szolgálataba állítottak, 6 sorhajóra és 23 fregatra, s ezenkívül a bayonnei és metzi erősségeket nyakra főre fegyverzik, és az egész nyugati partvidéket védelmi állapotba helyezik. — A tullei eskütszék névtelentül levelet kapott, mellyben az magát Lafarge gyilkosának vallja, egyszersmind jelentvén, hogy minden nyomozás személye után sikertelen leend, mivel a levél elküldése után azonnal a Szajnába ugrott. A törvényszék ez iratnak természetesen semmi nyomatékosságot nem tulajdoníthatott. Lafarge Máriát naponként levelekkel árasztja el a részvevő közönség, és ez iratok közt már több házassági ajánlat is találkozott. — Cabrera egészsége annyira javult már, hogy rövid idő múlva Lilleből déli Franciaországba fogják őt szállíthatni. — Algírból nyugtalanító hírek érkeztek. Constantine tartományban ugyanis eddig, a főváros elfoglalása óta, majd egészen zavartalanul uralkodtak a francziák, s most Abdelkader testvére, Mustafa, olly nagy erővel nyomult e tartományba, hogy a francziák hihetőleg majd csak sáncaik mögött leendnek ezentul bátorságban, annyival inkább, mint-hogy több szövetséges törzsek elhagyá a francziákat és az emir sergeihez csatlakozott, mellyek Selif közelében véres harcot küzdöttek a franczia csapatokkal, mellyben mind a két rész számos halottat és sebesültet veszít. —

Törökország.

(M. Ali ajánlata csak fogás). Konstantinápoly, sept. 9. Azon hír, miszerint M. Ali elfogadta volna a londoni szerződést, nem valósul. Az első határnap eltelte után hozzá menének a consulok, s tudtára adák a st. jean d'acrei basaság elvesztését, figyelmeztetvén egyszersmind azon veszélyre is, melly feje felett lebeg. M. Ali minden várakozás ellenére igen udvariasan fogadta a consulokat, és kijelenté, hogy a londoni szerződést fontolóra vette, és annak szellemét, mint hiszi, helyesen felfogta. Ő hálával fogadja Egyiptust, de egyszersmind Szyriát sem vesztheti szemé elől, azt órára megboldogult szultán bizta, mellyben a lázongást elnyomta, s a Libanon keresztyén lakosi meghódíttatása által a portának biztosította, és abbéli érdemét mostani ura is a padisah lehetlen hogy ne méltányolja. Azért a Valevszkit Konstantinápolyba olly méltányos föltételekkel küldötte, hogy ő hizeleg magának, miszerint azok nemcsak a portát, hanem a szerződő hatalmakat is kielégítik. Valevszki személyesen közli azokat a szultánnal és némikép őt és egyszersmind Franciaországot is képviseli. Ezen nyilvánítás után szóhoz sem hagyá jutni a consulokat, és többször ismétlé: igen uraim, én elfogdom Egyiptust, de Önök magok is látják, hogy olly könnyen Szyriát sem hagyhatom: várjuk el, mi sikerrel jár Valevszki Konstantinápolyban, azt hamar, igen hamar megtudjuk, s ezzel eltávozott. Még különöbben fogadta Stopford és Bandiera hajóvezéreket, mert mindkettőt dícsérettel halmozá el, de ha a jelen politikai viszonyokról valamit mondtak, azt hallatlaná tette, és midőn magányosan akartak volna vele beszélgetni, ebédre meghívatta, hanem azután megüzente hogy ne jöjjenek, mivel nagyon beteg. Másnap a hajóvezér urak, egészségesen és vidámon látván sétálni Alit, megboszanodtak, és tüstint horgonytszedtek, hogy Napierral Szyria ellen együtt munkálkodjanak. Alexandria előtt, hogy mégis is legalább árnyéka legyen az ostromzárnak, néhány hajó maradt. Stopford igen érzi, hogy sokkal gyengébb erővel van, mintsem Alexandria és a basa egyesített hajóhada ellen valamit kezdhetne. — M. Ali a szultán az első határnap eltelte után pártütőnek nyilvánította, és az ulemák megátkozták. — Most már a második határnap is elmult: Ali feje felett el van a pálcza törve, közlő utat többé nem találhatni; Valevszki küldetése Konstantinápolyba csak szemfényvesztés.

Alexandria, sept. 6. Miután Ali Rifaat beynek kijelentette, hogy a londoni szerződés pontjait Egyiptusra nézve elfogadja, a többit pedig a szultán nagylelkűségire bizza, felszólíták a consulok, miszerint engedékenységinek ne csak szóval, hanem tettel is adja jelét és bocsássa vissza a török hajóhadat, mire Ali azt mondá, hogy először választ vár Konstantinápolyból, aztán megteszi a teendőket. Innen a consulok nagy igazán azt hiszik, hogy M. Ali nem komolyan veszi a dolgot, és az engedés-színléssel csak időt akar nyerni. — Az angolok Mokkal elfoglalták. — Stopford és Bandiera a nekik ajánlott tiszteletbeli őrt nem fogadák el. — A partokat folyvást erősítik, mi végre különös választmány neveztetett ki. Már 800 álgú és 80 mocsár partra van huzatva, s a hajóhad 5000 pattantyusa azok mellé rendeltetik. Tüzes golyó készíttetése végett kemencéket építenek. Ibrahim b. Alexandriába megérkezett. Ibrahim egész hadserge a szyriai partokon van elosztva. A consulok azon kérdésre: megmaradhatnak e Alexandriában, ha a kényszerítő szabályokat foganatba veszik, Sami bey azt felelé, hogy ott maradásuknak M. Ali örvendni fog. Medem gr. azon kérdésére, bátorságban lesznek e földiei, ha ő elutazik, színté igennel válaszoltak.

(M. Alit már szóval elvette a szultán Egyiptust is). A bécsi Beobachter sept. 30ki számát köv. kezdi meg: „Legújabb Konstantinápolyi tudósítások szerint, miután az egyiptusi helytartó f. hó 5kén Rifaat bey és a négy hatalom consulinak hozzá intézett felszólítására olly kitérő választ adott, hogy azt egyébnek tökéletes vonogatásnál nem tekinthetni, azért is a szultán f. hó 14kén azt határozá, hogy M. Alit az egyiptusi

basasághul kiteszi, és azon határozatot a nagyvezér által neki tüdül adatta, mint szinte a török kormánylap egyik számában hosszasan köz tudomásra juttatta. — Az egyiptusi basaság ideigleni kormányát a szultán, Izzet Mehmed basának, Szyria várandó helytartójának adá, ki a dardanelláknál „Seri Pervas“ gőzösre ült, Czyprusba vitorlázandó.“

Németország.

(A poroszok alkotmányt kérnek). Königsberg, sept. 7. A mai ülésben Heinrich kereskedő Königsberg városa követe kérelmet indítványozott a királyhoz, miszerint az 1815ki maj. 22kén kelt bécsi határozat értelmében a közönséges népképviselőséget léptesse életbe. Ez indítvány nagy többséggel elfogadtatott. — A német szövetség mindenféle nagy hadgyakorlatokat tart. — A háboru lehetőségét Berlinben is hiszik s azért a hadsereg tartalékát most nem bocsátják haza, mi által a hadsereg majd három annyival erősbül. — A poseni hgségben és másutt haditáskának tömérdek borjubört vásárolnak a franczia hadsereg számára: mindegy, akármí színű, csak legyen. A bórkereskedőknek ez szép nyereséget hajt. — A porosz király sept. 10kén fogadta el Königsbergben alattvalói hódolatát, és ünnepélyesen nyilvánítá, miszerint igaz bíró, hü, gondos, irgalmasszívű fejedelem s keresztyén király leend, mint atyja volt. Kijelenté továbbá, hogy mindenben, és így az alkotmány-adásban is istenben boldogult atyja nyomdokát fogja követni. A hódolati pompa is igen, de igen igen nagy volt! — A német természetvizsgálók társasága ez évi első közgyűlését szeptember 18kán tartandja Erlangában. —

Olaszország.

Olasz határ sept. 13. Villalba marq. az éjszaki hatalmak elismerését akarja Izabella részire kieszközölni. — Anconát és Civitavecchiát tetemesen erősítik, mi végre 15 ezer scudi van szánya. — Róma Nápolyal azon esetben, ha európai háboru üt ki, fegyveres pártatlanságot tartand.

Oroszország.

Bessarabia, aug. 30. Russzia most minden figyelmét a törökországi dolgokra fordítja és így a cserkeszek ellen tett hadi készülétek újra sok változást szenvedtek; több oda indult sereg megállapodási vagy visszatérési parancsot kapott, s ez évben a cserkeszek elleni hadi munkálkodásból nehezen lesz valami. A moszka minden erejét a dunához vonja s onnan vár ragadmányra. — Varsóban sept. 7kén meglátogatta a czár a tartományi iskola közvizsgáztatását, az ottani könyvtárnak 13 ezer darab könyvet ajándékozott, s az ifjuság közt 300 színházbelépti jegyet osztogattatott ki. — Mint rebesgetik, Varsóban ismét özszeesküvést fedeztek föl, és a czár fischbachi útját azért halasztotta el, hogy a vizsgálat maga személyesen vigye. — Paskevits hg. a déli hadsereg fővezérévé tétetett, és mivel Varsóban mind a katonai mind a polgári dolgok vitelére helyébe mást tettek, alkalmasint távolléte huzamos időre terjed. Most minden hadi erőt a Duna torkolatánál és Pruth vizénél özpontosítanak, hogy szükség esetén mind M. Ali ellen hathatósan fölléphessenek, mind pedig Konstantinápolyt megszállhassék. —

Odessa, sept. 3. Az orosz hajóhad ide visszaérkezett, és sept. Sig a készen álló csapatokat határa veendi. A hajóhad négy héti élelemmel van ellátva, a szállítandó sereg száma 12 ezerre terjed, de azon esetben ha Ibrahim előnyomul, más szállítvány is lesz. — Rajewski táb. 14 ezer főnyi sergét majusban annyira megfogyasztotta a betegség, hogy belőle alig van 2000 hasznavehető ember: a tábornok azért erősítést kér, különben elfoglalt állomási pontjait elvesztendi. A cserkeszek csendesén viselik magokat s csak a betegségre bizzák a moszkák elpusztíttatását.

Cserkeszföld.

Konstantinápoly aug. 20. Kaukaz mellőli tudósításink jun. 22ig terjednek. Ezen hó első napjaiban Golafief 16 ezer gyaloggal, 500 lovaszal, és 9 álgúval kiindul Mizapnaiabul, a leghek beütésinek elejét veendő. Az említett vártól 7 órányira találkozott Shamillal, ki 10 ezer gyaloggal s 2000 lovaszal ment feléje. Több véres esata után a moszkák-nak vissza kelle vonulniok, és a cserkesz föld egész éjszaki részét, mellyet már az előtt gyarmatosítottak, el kelle hagyniok. A leghek felgyújták a moszka gyarmatosok lakát, és néhány belföldit, mivel a moszkához szítának, felakasztottak. Golafief új próbát tett, de nagy veszteséggel újra várába kelle vonulnia. A tsetszenzek Shamil győzödelmes zászlói alá sereglének, ki ez által nagyobb dologhoz foghatott. Serge egy részivel a Georgia felé vivő moszka katonai közlekedési vonalt támadtatta meg, maga pedig Tereken át Kisliar felé nyomult. Ezen mozdulat roppant következtül lehet, egész Daghestan lázadóban van, és a moszka határ olly nagy félelemben, hogy Grabbe táb., ki a cserkesz földre akart ütni, Stawropolbul nagy sietséggel a káspi tengerhez ment. Juniusban több mint 20 ezer ujoncz ment a georgiai hadsereghez; a moskaui kormányóságban állomásozott 18 zászlóalj Stawropol felé megindult. Mindenféle roppant készüléket tesz a moszka, és ez aligha csak a cserkeszeknek szól. —

Gabonaár: Pest, oct. 2kán: Tisztabúza: 205, 190, 175; — Kétszeres: 148, 140, 135. —; Rozs: 124, 120, 114. —; Arpa: 105, 100, 95; — Zab: 85, 80, 76. —; — Köles: 90. —; — Köleskása: 195, 180, 170. —; Kukuricza: (tavali) 140, 130. (idei) 90; — pesti m. váltó garas.

Pénzkelet: Bécs, sept. 30kán: 5pCtes statusköt. 104¹/₈ fr., 4pCtes 99¹/₄ fr., 3pCtes 77 fr. 1834iki kölesön 665 fr., 1839ki 290⁵/₁₆ fr. Bankrésvény darabja — Eszterházy kölesönköt: 44 fr., gőzhajózási részvény darabja 580—600 fr.

Vasutrésvények: Ferdinand éjszaki vasut 97 fr., mailandi 103 fr., győri 97 fr.

Dunavízállás: oct. 2kán: 8' 0" 0."